

tako pri izboru, valorizaciji in obravnavi spomenikov upoštevati sodobne dosežke etnološke vede, ki poleg pojavov iz preteklosti raziskuje tudi sodobno življenje. V tej zvezi je treba korigirati dosedanje valorizacijske kriterije, ki so pomen etnološkega spomenika opredeljevali predvsem na podlagi njegovih likovnih in umetnostnih struktur.

2. V zavodih za spomeniško varstvo v Sloveniji sta trenutno zaposlena le dva etnologa, čeprav predstavljajo etnološki spomeniki več kot 60 % vsega spomeniškega fonda v SR Sloveniji. Zato bi morali najprej doseči, da bi sistemizirali in zasedli mesta konservatorjev etnologov diplomirani etnologi v vseh tistih zavodih, ki tovrstnih strokovnjakov še nimajo. Hkrati ugotavljamo, da je v področjih nekaterih zavodov gostota in pomen etnoloških spomenikov tolikšna, da bi morali zaposliti vsaj dva etnologa.

3. Zaradi specifičnosti konservatorskega dela bi morali uvesti dopolnilno izobraževanje tistih etnologov, ki se bodo posvetili varstveni dejavnosti. V ta namen bi kazalo uvesti poseben postdiplomski študij na univerzi. Etnologi bi tudi morali doseči, da bi konservatorstvo kot stroka v večji meri upoštevalo dognanja etnologije tudi na drugih varstvenih področjih — saj matična veda konservatorstva ni le umetnostna zgodovina.

4. Za izboljšanje dela pri varstvu etnoloških spomenikov v zavodih za spomeniško varstvo je treba uvesti interdisciplinarno delo, in sicer tako, da bi v vseh fazah dela na etnološkem spomeniku ali območju sodelovali z etnologi predvsem arhitekti pa tudi zgodovinarji, umetnostni zgodovinarji, sociologi, restavradorji itd. Prav tako bi morali etnologi — konservatorji sodelovati tudi pri delu na drugih spomenikih. Saj je moderna etnologija ugotovila, da je vsak spomenik hkrati tudi etnološki spomenik.

5. Za učinkovitejše varstvo etnoloških spomenikov in spomeniških območij se morajo slovenski etnologi povezati s samoupravno bazo in interesnimi skupnostmi, kjer morajo propagirati in uresničevati cilje varstva.

6. Posebno pozornost je treba posvetiti varovanju premičnega spomeniškega fonda in izdelati podrobne kriterije za varstvo v muzejih in varstvo premičnega fonda in situ. Hkrati je treba preprečevati prekupčevanje in izvažanje etnološko zanimivih in pomembnih predmetov, ki so predmet trgovanja.

7. Kot posebna oblika varstva etnoloških spomenikov (predvsem arhitekture) se uveljavljajo muzeji na prostem. Zato je treba po tehtnem premisleku uresničiti zamisel bodisi o centralnem bodisi o regionalnih muzejih ljudskega stavbarstva na prostem. Ker spomeniški fond na terenu hitro propada, ima naloga prioriteto.

8. V pripravi je novi zakon o varstvu kulturnih spomenikov. Slovensko etnološko društvo naj pri Komiteju za kulturo IS SRS izposluje, da bo pri delu komisije za pripravo zakona sodeloval kot delegat tudi njegov predstavnik.

DRUGA REDNA LETNA SKUPŠČINA SLOVENSKEGA ETNOLOŠKEGA DRUŠTVA NA ROŽNIKU 27. 6. 1977

Skupščina SED se je začela ob 16. uri na Rožniku. Prisotnih je bilo 34 članov. Dnevni red je obsegal poročila predsednice, urednika Glasnika, blagajnika, delovne skupine za etnološki film in nadzornega odbora, diskusijo o poročilih ter predlog in diskusijo o enoletnem programu dela društva. V delovno predsedstvo so bili izvoljeni: Marko Terseglav — predsednik, Anka Novak in Zvezda Delak, za zapisničarko Sinja Zemljič—Golob; za overovatelja zapisnika Mojca Ravnik in Helena Ložar — Podlogar.

Člani so najprej z enominutnim molkom počastili spomin dolgoletnega člana in aktivnega sodelavca društva Ludvika Zorzuta. Nato je Duša Krnel—Umek podala poročilo o delu društva.

Člani društva so sodelovali pri sestavljanju še preostalih vprašalnic za etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja. Od lani je izšlo še pet zvezkov, tako da je bilo skupaj izdanih deset zvezkov vprašalnic. Za tisk se pripravljata še zadnja dva zvezka. Z dotiskanimi vprašalnici bo upravljala tričlanska komisija, ki jo sestavljajo dr. Slavko Kremenšek, Mojca Ravnik in Sinja Zemljič—Golob. Prva faza projekta bo tako kmalu končana in potrebno bo načrtovati nadaljnji potek raziskav, v katerih naj bi sodelovale etnološke ustanove in kustosi v pokrajinskih muzejih. Pri tem je potrebno omeniti, da tri monografske raziskave naselje že tečejo.

Raziskovalno delo članov je deloma razvidno iz raziskovalnih nalog, ki jih finansira RSS. Na javni razpravi konec maja je bilo obravnavanih enajst predlogov. Institut za slovensko narodopisje SAZU je prijavil štiri naloge: Etnološka raziskava materialne kulture na Slovenskem — nosilec Tone Cevc, Ljudska glasbena in plesna kultura — nosilec Valens Vodušek, Slovensko ljudsko pripovedništvo — nosilec Milko Matičetov in Ljudske šege in igre — nosilec Niko Kuret; PZE za etnologijo tri naloge: Etnološka topografija Vitanja — nosilca Kuša Krnel — Umek in Zmago Šmitek, Galjevica — nosilka Mojca Ravnik in Slovenska etnološka bibliografija — nosilec Janez Bogataj; Slovenski etnografski muzej je prijavil dve nalogi: Etnološka monografija Prlekije II — nosilec Angelos Baš in Sistematična ureditev arhiva terenskih zapisov II — nosilka Fanči Šarf; Pokrajinski muzej v Ptujju je prijavil Etnološki oris Rodnega vrha — nosilka Majda Čeh; Zavod SRS za spomeniško varstvo: Topografija ljudskega stavbarstva in rurizma — Prekmurje — nosilec Ivan Sedej. Razprava o predlogih je pokazala, da bo potrebno večje vsklajevanje programov in težiti k enotnejšemu programu prioritetenih nalog.

V preteklem letu so začeli posamezniki predstavljati raziskovalne naloge v okviru društvenih sestankov. Svoji večletni nalogi sta razkrila dr. Marija Makarovič — Medsebojna pomoč na vasi in dr. Ivan Sedej — Topografija ljudskega stavbarstva in rurizma. V naslednjem letu bo potrebno obelodaniti več raziskovalnih nalog, ki jih financira RSS, kar naj bi pripomoglo k hitrejšemu razvoju stroke.

Dokumentacija tuje periodike je obtičala na mrtvi točki, ker se v delo niso vključili etnologi iz vseh ustanov. Redno izhaja pregled novih knjig v ISN SAZU, SEM in PZE za etnologijo, ki ga pripravljajo bibliotekarke teh ustanov.

V okviru društva so teklo priprave za 24. kongres Zveze društev folkloristov Jugoslavije, ki naj bi bil v

začetku oktobra v Piranu. Tu velja pohvaliti tov. Mirka Ramovša za organizacijsko delo, saj mu je uspelo zbrati že večino referatov.

Denarne probleme je društvo reševalo s članarino in prodanimi publikacijami, če izvzamemo skromne dotacije za Glasnik. Zaradi slabega finančnega stanja se bo treba obrniti s prošnjami za sofinanciranje na SZDL in KSS. Zagotoviti bo potrebno sredstva za nujne administrativne stroške in tehnično delo pri Glasniku. Za vzorno vodenje finačnih poslov gre iskrena zahvala Francki Komljanec.

Članstvo v društvu se je povečalo za deset, tako da je v društvu sedaj 72 članov.

Sledila je zahvala članom IO in društva za njihovo delo. Še posebna je veljala uredniku Glasnika Janezu Bogataju, tajnici Sinji Zemljič – Golob in študentkam etnologije: Ireni Kunčič – Keršič, Nataši Pečenko – Erker, Mariji Kozar – Mukič in Zori Pavlin za pomoč pri razpošiljanju Glasnika.

O delu uredniškega odbora Glasnika SED je poročal urednik Janez Bogataj:

Na lanski skupščini v Mariboru nismo podrobneje razpravljali o Glasniku, saj je bila od ustanovitve društva pa do skupščine pred nami šele ena številka. Do konca leta smo s precejšnjimi težavami uresničili program in izdali vse štiri številke 16. letnika. Današnja skupščina je torej priložnost, da analiziramo pretekli letnik in nakažemo možnosti za prihodnost našega **skupnega** društvenega glasila.

V prvem letu izdavanja Glasnika s spremenjenim vsebinskim in oblikovnim okvirom se je moral uredniški odbor spoprijeti z organizacijskimi in finančnimi vprašanji. Vsebinska vprašanja namreč niso bila tako pereča, saj je že po prvih dveh številkah število sodelavcev in s tem tudi prispevkov močno naraslo. To je samo dokaz, da je bila odločitev za izdavanje društvenega glasila s spremenjeno vsebino in obliko pravilna. Upoštevanje najrazličnejših pripomb in nasvetov, ki so se zdeli uredniškemu odboru pozitivni, je pripomoglo k oblikovanju temeljne vsebinske zasnove, ki se kaže v vseh štirih številkah.

Neposredno z vsebinskimi novostmi je raslo tudi število naročnikov Glasnika. Odpovedali pa so naročnino tisti, ki jim glasilo zaradi takih ali drugačnih vzrokov ni več ustrezalo. Z dvigom števila naročnikov se je povečala seveda tudi naklada. Sedaj tiskamo Glasnik v 600 izvodih.

Uredništvo je sprejelo vrsto ugodnih ocen tudi od etnologov v tujini, ki dobivajo naše glasilo. Priznati pa moramo, da smo hkrati s pohvalami prejeli tudi vrsto iskreno izraženih dobronamernih idej za izboljšanje Glasnikove vsebine.

Če se sedaj ozremo na preteklo leto, vidimo, da je uredniški odbor takoj, ko je sprejel svojo zadolžitev, začel iskati ustrezno tiskarno. Če rečemo ustrezno, mislimo seveda na finančno in kvalitetno, tehnološko ustreznost. Med štirimi ponudniki smo se odločili za zasebno tiskarno v Ljubljani. Cena tiska je za nas več kot ugodna, saj je precej nižja od drugih sicer cenejših tiskarn. Pravilnost naše odločitve potrjuje tudi podatek, da je Glasnik tako na KUS kot na RSS uvrščen na prva mesta glede nizkih tiskarskih stroškov, zlasti če se primerja kvaliteta tiska. Ob vsem tem pa moramo ugotoviti, da so bile celo leto in žal tudi za današnje posvetovanje s tiskarno določene težave. Te so se pokazale v tiskovnih napakah (ki jih sicer imajo vse naše periodične etnološke publikacije) in v zavlačevanju ro-

kov. Menimo, da bomo na osnovi dogovora, ki ga bosta sprejela tiskarna in SED dolgoročno uredili tudi te pomanjkljivosti.

V letu 1976 smo izdali štiri številke Glasnika na 67 straneh. S subvencijo RSS smo dobili sredstva za komaj tretjino teh strani. Ta podatek zgovorno pove, kakšne težave je moral premagati uredniški odbor, da je na razne načine dobil manjkajoča finančna sredstva. Naj se zato na tem mestu zahvalim **vsem**, ki so darovali v društveni tiskovni sklad, požrtvovalno zbirali oglase po podjetjih in še posebno prof. Kremenšku, ki nam je pomagal pri dodelitvi večjega zneska s strani RSS.

Če pogledamo strukturo 67-ih strani 16. letnika, vidimo, da je bilo objavljenih

- 25 strani znanstvenih člankov
- 28 strani strokovnih člankov z dvema bibliografijama
- 5 strani poljudnejših strokovnih člankov
- 9 strani raznih obvestil, poročil ipd.

Večkrat je bilo treba oblikovanje vsebine in števila strani prilagajati trenutnemu finančnemu položaju. Zato tudi rubrike, o katerih bomo še govorili, niso bile v vseh štirih številkah ustrezno zapolnjene.

Finančni problemi, ki smo jih že nekajkrat omenili, so nastali predvsem zaradi nizke subvencije RSS, ki je bila le 18.000 dinarjev. Uredniški odbor se je moral boriti ne le za sredstva, ampak predvsem za mesto Glasnika v našem prostoru. Vendar danes že lahko rečemo, da so naporji na tem področju rodili sadove in da smo pri letošnjem 17. letniku lahko nekoliko bolj optimistični. Tako je od letos dalje tudi Glasnik na seznamu publikacij, ki jih sofinancira KUS. Oba sofinancerja, RSS in KUS, seveda postavljata določene pogoje, ki jih bo moral uredniški odbor tako pri vsebini kot obliki upoštevati. Razen teh novosti je bilo potrebno uskladiti Glasnik z novo Ustavo in Zakonom o združenem delu. Sestaviti smo morali samoupravne akte, ki urejajo odnose in razmerja po delegatskih načelih. Najvišji družbeni organ Glasnika predstavlja dve delegaciji: osem članska delegacija uporabnikov in tri članska delegacija uredniškega odbora. Vse samoupravne akte smo sestavili sami in s tem prihranili društveni blagajni nekaj sredstev.

Zbiranje manjkajočih sredstev z oglasi je bilo v lanskem letu dokaj slabo, predvsem zato, ker je pri tem delu potrebno maksimalno angažiranje posameznikov. Za letošnji letnik se z zbranimi sredstvi približujemo že staremu milijonu. Na tem mestu je treba še posebej pohvaliti nekatere študente, ki so bili zares prizadevni pri tem delu. Hvala tudi tistim etnologom, ki so svoja prijateljska, sorodniška ali druga poznanstva izkoristili za pridobitev oglasov.

Toliko o preteklem letniku. In kako naprej? Prizadevali naj bi si v dveh smereh:

- pri delu uredniškega odbora in
- pri oblikovanju posameznih rubrik, zlasti tistih, kjer se kažejo vrzeli.

V uredniškem odboru bi kazalo dosledneje izvesti delitev dela in izpolnjevanje prevzetih obveznosti. Uredniški odbor je v prvem „mandatnem“ letu opravil veliko delo. V okviru tega odbora pa bi le kazalo izpopolniti nekatere pomankljivosti v zvezi s **študentsko rubriko**, veliko dela nas še čaka tudi na področju **stikov z javnostjo**.

Sicer pa preglejmo posamezne rubrike:

Uvodniki in obliki polemik, aktualnih teoretičnih prispevkov, razmišljanj in podobno nas niti najmanj ne skrbijo. Za letošnji letnik imamo že skoraj vse prispevke

zbrane. Prav tako ni nobenih vprašanj z rubrikami **društvene novice, poročila in obvestila ustanov in bibliografija**. Potrebno bo izdelati le kriterije za pisanje in objavljane v rubriki **poročila in obvestila ustanov**. Doseganja poročila so bila namreč zelo različna, tako po vsebini kot dolžini. Zato bo uredniški odbor izdelal vzorec za pisanje v tej rubriki in ga poslal vsem etnologom, ki vsako leto poročajo o delu v preteklem obdobju.

Z objavo **bibliografije** za leto 1974 in 1975 smo nadoknadili zamujeno in tako bo Glasnik spet sproti sledil objavam na etnološkem področju. Tudi rubrike **gradivo, knjižne novice, informacije, poročila in ocene** so že sedaj ustrezno zapolnjene, tako da si bo uredniški odbor v bodoče prizadeval te rubrike le še notranje izpopolnjevati in jih aktualizirati.

Zadnje tri rubrike pa so morda nekoliko bolj problematične. **Intervju** je po poskusih v prvih dveh številkah popolnoma zamrl. **Študentska rubrika** je po obetavnem kritičnem in svežem startu močno opešala. Tudi **Zgodovina slovenske etnologije v slikah** je v zadnjih dveh številkah utihnila. V opravičilo moramo povedati, da je bilo treba to rubriko oziroma prostor zanjo večkrat odstopiti objavam raznih nujnejših besedil.

V bodoče bi kazalo odpreti še novo, občasno rubriko **Etnologi in raziskovalne naloge**, v kateri bi sproti obveščali širšo javnost in tudi za etnološke rezultate zainteresirane posameznike o naših raziskovalnih nalogah. Rubrika utegne biti še kako koristna, ko bo zaživelo delo pri realizaciji Etnološke topografije slovenskega etničnega ozemlja.

Naj končam poročilo z željo, da bi v bodoče vsi slovenski etnologi še aktivneje sodelovali na straneh našega skupnega glasila. Vsaka številka Glasnika in vsak letnik so tudi dokument in slika razvoja naše stroke, njenih prizadevanj in dejanj. Na koncu se zahvaljujem vsem sodelavcem v uredniškem odboru, posebna zahvala pa velja lektorici Mariji Stanonikovi in Mojci Ravnikovi.

V bodoče bi si morali prav v okviru društva prizadevati za celovitejše obravnavanje etnološkega tiska na Slovenskem in za enotnejše nastopanje tako pred finančeri kot pred celotno kulturno javnostjo.

O delu **skupine za etnološki film** je poročal Naško Križnar. Pripravljen je bil program o snemanju etnoloških filmov, ki je bil z navdušenjem sprejet pri Delavski univerzi. Slednji je že določil deset tem z etnološko vsebino. O realizaciji te serije se bo skupina za film pri SED pomenila jeseni.

Poročilo o **finančnem stanju društva** od 1. 3. 1976 do 14. 6. 1977 je podal blagajnik Mirko Ramovš.

Dohodki: Prenos sredstev Slovenskega etnografskega društva in Podružnice EDJ za Slovenijo 7.701,92, naročnina in prispevki za Glasnik 16.292,05, prodane publikacije 4.186,20, oglasi v Glasniku 9.500, članarina 1.815, dotacije za Glasnik 36.570, obresti 80,04, skupaj 76.145,57 din.

Izdatki: Tiskarski stroški za Glasnik 53.470, pisarniški material 537,55, poštni stroški 3.705,10, provizija za oglas 500, venec 500, potni stroški udeleženca na posvetovanju v Mariboru 617, stroški SDK 73,50: skupaj 59.403,15 din. Saldo 16.742,42 din.

V poročilu **nadzornega odbora** je dr. Milko Matičetov potrdil točnost blagajniškega in tajniškega poslovanja.

Diskusija o poročilih in programu dela v letu 1977/78. Za tretje letno posvetovanje sta bili predlagani dve temi: Topografija — izkušnje in perspektive ter

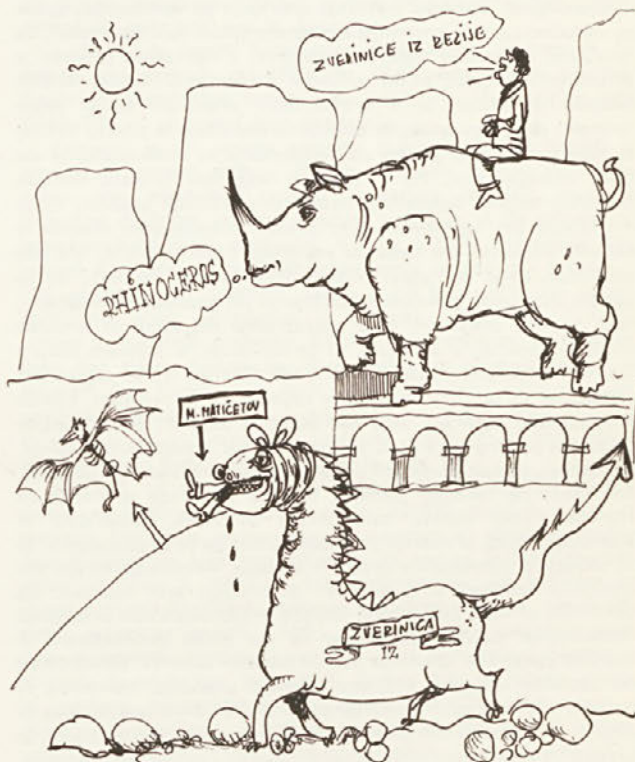
Etnologija in sodobna slovenska družba. Sprejet je bil drug predlog.

Pri organizaciji kongresa Zveze društev folkloristov so nastale težave, ker so bile vse prošnje za financiranje zavrnjene. Postavilo se je vprašanje, ali je mogoče organizirati kongres tudi brez denarnih sredstev ali ga je bolje za letos odpovedati. Ker je bilo do sedaj že 84 prijavitelcev, ki so poslali že 43 referatov, je bilo sklenjeno, da je potrebno vprašati za mnenje republiška društva. Če bi se kongres organiziral, bi prevzela društva skrb za tiskanje referatov, v kolikor ne bi bili objavljani v Narodnem stvaralaštvu. SED bo poskusilo prositi KSS za izredna sredstva. V odbor za pripravo so bili izvoljeni dr. Zmaga Kumer, Mirko Ramovš, Marko Terseglav, Julijan Strajnar in Duša Krnel — Umek.

V jeseni bo društvo s strokovno komisijo področne raziskovalne skupnosti za humanistične in zgodovinske vede RSS pripravilo sestanek o prioriteth nalogah slovenske etnologije. Dr. Valens Vodusek bo pripravil referat o delu glasbene folkloristike v Sloveniji danes.

Ker je bilo prejšnje leto premalo sestankov, bi že septembra začeli z rednimi mesečnimi sestanki, na katerih bi bile predstavljene raziskovalne naloge, ki jih financira RSS. Poleg tega naj bi člani v večji meri razkrivali tudi svoje strokovno delo in zanimanje, ki je zunaj raziskovalnih nalog pri RSS. Društvo naj bi svoje člane obveščalo še o zanimivih sestankih sorodnih strok. Poleg tega bi bilo potrebno z njimi večje povezovanje, zato bi v okviru Glasnika organizirali okroglo mizo o aktualnih interdisciplinarnih vprašanjih, kamor bi povabili predstavnike teh strok.

Društvo naj bi v prihodnje bolj skrbelo za načrtno zaposlovanje etnologov in za vzgojo kadrov. Da bi delo v **skupini za kadre** bolj zaživelo, so bili vanjo poleg člana IO Tanje Tomažič izvoljeni še: dr. Vilko Novak, dr. Marija Makarovič, dr. Ivan Sedej, Marija Stanonik, Anka Novak in Zvezda Delak.

Risba I. Sedeja, nastala med posvetovanjem SED na Rožniku

Naslednja naloga društva je spremljanje domačega etnološkega tiska in prirejanje diskusij ob izdaji publikacij. Večjo skrb bo potrebno posvetiti izdajanju etnoloških del, zato je bila izvoljena **tiskovna komisija**, ki jo sestavljajo: dr. Slavko Kremenšek, dr. Niko Kuret, dr. Boris Kuhar, dr. Angelos Baš in Naško Križnar.

Skupščina je potrdila, da se bosta letošnjih zveznih kongresov na društvene stroške udeležili kot študentski prestavnici Mira Omerzel (kongres Zveze društev folkloristov) in Irena Kunčič — Keršič (posvetovanje Zveze etnoloških društev).

Dr. Niko Kuret je udeležence skupščine seznanil, da bo septembra redakcija časopisa Demos v Ljubljani. Čeprav sredstev še ni, upajo, da bodo pravočasno odobrena. Sestanek bo organiziral ISN SAZU.

POLEMIKA

POROČILO S POMISLEKI

Gre za predavanje dr. M. Goloba, ki ga je imel 30.3.1977 na Filozofski fakulteti v okviru ljubljanske podružnice slavističnega društva. Razmišljanje o usodi ljudskega reka na podeželju danes je slaviste lahko zadovoljilo toliko, kolikor je referent pač segel na področje besednega ustvarjanja. Čeprav je predavatelj izhajal prav iz besednega ustvarjanja, so bila njegova splošna metodolška razmišljanja bolj namenjena etnologu ali sociologu kot slavistu. In prav o tej strani predavanja bi rad napisal par besed.

Avtor — sociolog se ukvarja s človekom v času in prostoru, raziskuje življenje in silnice, ki človeka na podeželju oblikujejo, išče mesto človeka v tem okolju in zasleduje spremembe, za katere je sprejemljiv podeželjan in ki oblikujejo njegovo mišljenje, življenske navade in stopnjo miselne, kulturne ter jezikovne razvitosti. Dr. Golob je sam „terenec“, svoja spoznanja oblikuje šele po temeljitem terenskem delu, ki se loči od ustaljenega terenskega dela etnologa ali folklorista, saj zavrača vsakršno „izpraševalno“ metodo, odklanja intervjuje ali vprašalnice, sploh pa odločno zavrača snemanje z magnetofonom ipd. Sam pravi, da uporablja na terenu metodo parafraze; z njo skuša prodreti v skrivnosti in dejstva, ki jih raziskuje. Preden je dr. Golob razložil metodo parafraze, je v anekdotični pripovedi opisal svoje terensko delo s prebliski in strokovno literaturo in prakso nekdanj in danes. Odklonil je vse od folklorizma in strukturalizma do nove antropologije. Po v začetku nejasnem prikazu metode parafraze smo iz njegovih primerov in v diskusiji spoznali, da je dr. Golob pri terenskem delu pristaž observacijske metode z aktivno udeležbo, pri kateri se vse odvija čisto spontano. Metoda parafraze, ki je pomagalo obsevacijski, temelji, na tem, da se ljudem določenih pokrajin približuje in jih spodbuja z besedami, reki, toposi, pregovori iz drugorazredne literature in avtorjev določene pokrajine ali kraja, ki ga raziskuje. V stalnem stiku z ljudmi navaja gesla, misli in rekla teh avtorjev (ki so največkrat domačini) in opazuje, kakšna je reakcija na te rečenice. Ljudje skoraj vedno reagirajo, toda zelo različno, zato dr. Golob njihove odgovore sistematizira v več skupin, kot npr. v parafrazo veselega, žalostnega ali kakršnegakoli odziva (če parafraziram dr. Goloba), pač glede na reakcijo človeka. Metoda parafraze se mu je že razrasla v cel sistem, zato ločuje odgovore tabelično in shematično bolj primerno za pravnika kot pa za družboslovca, ki se ukvarja s človekom v prostoru in času. Metoda parafraze mu omogoča vpogled v miselni in doživljajski svet človeka. Za celovitost prikaza življenjskih situacij in človeka v njih je njegovo raziskovanje logično usmerjeno na vse plasti podeželjanov. Z metodo parafraze spodbuja vse od bogatih kmetov, posestnikov do „sončne uprave“, kot sam imenuje pijančke, nemaniče in lenuhe, ki jim je gostilniško parlamentiranje edini poklic. Vso to pisano paleto socialnih plasti dr. Golob opazuje, se ji prilagaja, jo „izziva“ z naučenimi citati iz večerniške ali „mazaške“ literature, svoja spoznanja pa si beleži kasneje, navadno zvečer, pač takrat, ko je sam. Ljudem sicer pove, zakaj je v njihovem kraju, toda nič njih ne sprašuje in anketira, nič si ne beleži in ne poizveduje, ker so

po njegovem vse to le zavore pri terenskem delu. Vprašanja sama zanj nimajo prevelike vrednosti, ker se večina ljudi na zastavljena vprašanja tako ali tako zlaže, si izmišlja zgodbe, celo ljudska besedna ustvarjalnost postane „nepristna“.

Ob tem malce patetičnem in vzvišenem pribujanju svoje resnice in metode se je vsaj v meni podrla vera v njeno univerzalnost, ki me je navdajala na začetku Golobovega predavanja. Priznam, da sem bil vesel, ker je pokazal na nekatere nove in sodobnejše prijeme pri terenskih raziskavah, toda Golobova v začetku prepričevalna in obetajoča metoda se je spremenila v antimetodo tisti hip, ko jo je hotel posplošiti tudi na etnologijo in folkloristiko. Verjamem, da je raziskovalni postopek, ki si ga je izbral avtor, ne samo zadosten, ampak za sociološki pristop k problemom človekovega žitja in bitja tudi odličen. Dr. Golob ne raziskuje niti materialne kulture, šege in navade mu niso cilj raziskovanja, ljudska duhovna kultura mu je samo orientacijsko znamenje, ko sledi človeku in njegovim življenjskim reakcijam, prilagajanju in oblikovanju miselnega ustroja in življenjskih norm. Dr. Golob nas je razočaral torej s tem, da metodo, ki se kaže kot uspešna v socioloških raziskavah, vsiljuje tudi drugim humanističnim vedam in če te ne prišejejo nanjo, so rezultati drugih iskanj samo izguba časa. Taka znanstvena ozkost je odbijajoča. Sicer pa nam je Dr. Golob odpiral izredne možnosti učinkovitega terenskega pa tudi internega inštitutskega dela. Žal smo te možnosti bolj zaslutili, ker je bilo predavanje tudi iz objektivnih razlogov presplošno, saj ni šlo za metodološko predavanje, ampak bolj za prikaz današnje jezikovne in miselne gibčnosti slovenskega podeželja. Kolikor so sploh prodrli metodološki problemi, je to zasluga diskutantov — folkloristov, ki sta speljala vodo na svoj mlin in odvezla besedo maloštevilnim slavistom, ki jim je bilo predavanje v prvi vrsti namenjeno. Kot slavist sem bil s predavanjem več kot zadovoljen, kot folklorist, ki delam na terenu, pa sem ostal nepotešen. Želim, da bi kdaj tudi etnološko društvo povabilo predavatelja, da bi lahko razčistili konkretne metodološke probleme, ki so zadnji sredo v marcu v slavističnem društvu logično izzveneli kot balast.

Marko Terseglav

NA LASTNI ZEMLJI TUJKA

Televizijski „Pogovori o glasbi“ dne 9. februarja 1977 ob 18.45 uri (Glasba, človekova spremljevalka od zibel do groba) je spet potrdila presunljivo spoznanje, ki ni novo: naša mladina (sodelovali so torkat celjski dijaki) priznava, da ljudske pesmi ne pozna. Ne pozna je in zato tudi ne poje. Človek bi dejal, da bi to spoznanje moralo alarmirati našo kulturno politiko, naše pedagoške kroge — ne vem, koga še vse. Nič takega. Tako se pred našimi očmi dogaja, da del naše kulturne dediščine, ki nam je bil zmerom v ponos in veselje, danes nespoznan tone v pozabo. Če ga namreč mladina ne sprejme, mu ni rešitve. Pač: ljudska pesem se še oglašča s koncertnih odrov, slišimo jo — celo — v radiu in in televiziji, spravili smo je nekaj na ploščo. Toda mladina je ne poje. dostikrat ji niti do zavesti ne prihaja, da obstaja, da je nekoč spremljala slovenskega človeka „od zibel do groba“ in da bi jo mogla — nisem zapisal: morala — peti. Res je, pred nekaj leti sem doživel nekaj lepega. Skupina mladih ljudi se je vračala iz hribov in je v avtobusu vso pot prepevala: same ljudske, domače pesmi, lepo, diskretno, nevsiljivo, brez kričanja. In nobene popevke. Spomnil sem se pri tem svojih gimnazijskih let, ko smo višješolci v celjski gimnaziji vsak odmor porabili za petje — piano, pianissimo — v kotu na hodniku. Naše lepe stare pesmi! Etnomuzikologi pač še vedno zapisujejo pesmi po našem podeželju, čuda je še ohranjenega med starimi ljudmi, arhivi so polni, že pred nekaj leti so hranili nad 30.000 zapisov. Toda to je mrtvo blago. Ni bilo tako napak, ko je nekoč dejal: Deset pesmi, ki jih ljudje pojo, več velja kakor sto pesmi v arhivu. Za sedanje stanje ne iščimo krivde pri mladini. Na enega izmed krivcev so pokazali dijaki sami: na šolo, ki „ne utetne“ posvetiti nekaj skrbi tudi ljudski pesmi. Toda šola ni edini krivec. Vprašujem se, ali, kako in koliko se briga za ljudsko pesem naša mladinska organizacija. Kaj pa naša mladina sliši dan na dan v radiu in televiziji? Popevke, ki največkrat niso vredne primerjave z najskromnejšo ljudsko pesmijo! (Pohvalno izvemam jutranji radijski program.) Ali se res nič ne more upreti tej poplavi bledečino-sentimentalnih ali zlagano „filozofskih“ besedil, ki so daleč od vsake „poetičnosti“, temu (ne)organiziranemu šundru, ki mu pravijo „glasba“? Kako naj mlad človek sredi tega vsiljivega rock — in pop — ovstva sliši zlahke viže naših ljudskih pesmi? Naša RTV bi bila dolžna, da v svojem